

Για τις απαρχές της Ιβηρικής Αναρχικής Ομοσπονδίας (FAI)

Edgar Rodrigues

Εδώ και αρκετό καιρό τώρα έχω την άποψη ότι οι ιστορικοί δίνουν ελάχιστη ή και καμία προσοχή στο κίνημά μας που χρησιμοποιεί την πορτογαλική γλώσσα και τους αναρχικούς (στη Βραζιλία και την Πορτογαλία). Οι περισσότεροι από αυτούς απλώς δεν είναι εξοικειωμένοι με τα έργα των αγωνιστών από τις χώρες αυτές, δεν μεταφράζονται τα γραπτά τους, η Αναρχική

Εγκυκλοπαίδεια αγνόησε την ύπαρξή τους και συγγραφείς της FAI αγνοούν ακόμη και την προέλευσή τους: από πού προήλθε; Ποιανού ιδέα ήταν η ίδρυσή της; Ποιος συγκρότησε και πρότεινε τις βασικές κατευθυντήριες γραμμές της; Ποιος υπέβαλε την αρχική πρόταση για μια Ιβηρική Αναρχική Ομοσπονδία για συζήτηση και συγκατάθεση εκ των προτέρων;

Η FAI -και αυτό πρέπει να λεχθεί- ήταν μια ιδέα, μια πρόταση που προήλθε από τον Πορτογάλο αγωνιστή Manuel Joaquim de Sousa, με την υποστήριξη του Manuel Peres Fernandes, ο οποίος είχε απελαθεί από τη Βραζιλία το 1919 από την κυβέρνηση Eritacio Pessoa και είχε βρει καταφύγιο στη Λισαβόνα το 1923-1924 με τον γιατρό Pedro Vallina και την οικογένειά του.

Η πρώτη σκέψη για τη συγκρότηση της FAI κατατέθηκε για πρώτη φορά στο συνέδριο εργατικών οργανώσεων από την Πορτογαλία και την Ισπανία, που πραγματοποιήθηκε στην πορτογαλική πόλη Evora το 1923.

Ο Manuel Joaquim de Sousa, γεννημένος στο Oporto αγωνιστής, ήταν εξαιρετικά δραστήριος και έγραψε βιβλία μεγάλης ιστορικής σημασίας.

Το συνέδριο παρακολούθησαν και οι εκπρόσωποι της CNT Manuel Peres, J. Ferrer Alvarado και Sebastian Clara, ενώ η πορτογαλική CGT εκπροσωπήθηκε από τους Manuel Joaquim de Sousa και Jose da Silva Santos Arranha.

Ήταν στην πραγματικότητα σε αυτή την μάζωξη εκπροσώπων των ελευθεριακών συνδικαλιστικών οργανώσεων της Ιβηρικής που ο Πορτογάλος Manuel Joaquim de Sousa πρότεινε τη συγχώνευση του συνομοσπονδιακού ελευθεριακού κινήματος της Ιβηρικής χερσονήσου, ενώνοντας τους Πορτογάλους και τους Ισπανούς αναρχικούς σε ένα ενιαίο σώμα. Από την αρχή είχε την υποστήριξη του Manuel Peres που είχε γεννηθεί στην Ισπανία, αλλά είχε μεγαλώσει στο Ρίο ντε Τζανέιρο, όπου είχε ανακαλύψει τον αναρχισμό.

Τον Μάιο του 1926, έχοντας ολοκληρώσει το έργο του, ο Manuel Joaquim de Sousa εκπροσώπησε την πορτογαλική CGT στο συνέδριο της Μασσαλίας. Ο Manuel Peres ήταν εκπρόσωπος της Πορτογαλικής Αναρχικής Ένωσης (UAP). Τριάντα αντιπρόσωποι γαλλικών και ισπανικών ομάδων καθώς και της IWMA παρακολούθησαν το συνέδριο. Ο Armando Borghi συμμετείχε ως εκπρόσωπος της Ιταλικής Συνδικαλιστικής Ένωσης (USI).

Το συνέδριο συζήτησε θέματα όπως: α) την αναδιοργάνωση των αναρχικών δυνάμεων στην Ισπανία και τη Γαλλία, β) τις διαφωνίες σχετικά με οργανωτικά θέματα, γ) μη αναγνώριση της

λεγόμενης Επαναστατικής Συμμαχίας που υποστήριζε συναλλαγές με πολιτικούς και δ) την ενίσχυση των επιτροπών βοήθειας στους κρατούμενους.

Τέλος, στο εν λόγω συνέδριο, ο Manuel Joaquim de Sousa, με την υποστήριξη του Manuel Peres, ανακίνησε το θέμα της “ενοποίησης του κινήματος της Ιβηρικής” και (αυτή τη φορά) κατόρθωσε να εξασφαλίσει συμφωνία όσον αφορά τα ακόλουθα σημεία:

"1) Το Συνέδριο συμφωνεί να ξεκινήσει μια Ιβηρική Αναρχική Ομοσπονδία, κοινοποιώντας την απόφαση στην Πορτογαλική Αναρχική Ένωση.

2) Επειδή η κατάσταση που επικρατεί στην Ισπανία είναι ανώμαλη, η προσωρινή επιτροπή να έχει ως έδρα τη Λισαβόνα.

3) Η έναρξή της είναι θέμα της Πορτογαλικής Αναρχικής Ένωσης, η οποία και δικαιούται να ζητήσει βοήθεια και υποστήριξη καθώς και τη συνεργασία των Ισπανών αναρχικών που κατοικούν στη χώρα.

4) Όποτε χρειάζεται η εν λόγω επιτροπή θα καλέσει ένα Ιβηρικό συνέδριο, προκειμένου να θέσει το ζήτημα της υπό ίδρυση ομοσπονδίας.

5) Η επιτροπή θα είναι προσωρινή εν αναμονή του ιδρυτικού συνεδρίου.

6) Θα πρέπει να ζητηθεί η γνώμη των Ισπανών αναρχικών, έτσι ώστε να μπορούν να παρέχουν την υποστήριξή τους σε αυτά τα ψηφίσματα”.

“Αντιπρόσωπος του ισπανικού αναρχικού κινήματος θα παρακολουθήσει το συνέδριο της Πορτογαλικής Αναρχικής Ένωσης”. (Από ανέκδοτα απομνημονεύματα του Manuel Peres, στην κατοχή του Edgar Rodrigues, που δημοσιεύθηκαν στην εφημερίδα της Λισαβόνας “O Anarquista”, στις 20 Ιουνίου 1976).

Εκείνη την περίοδο και για να ξεφύγουν από την καταπίεση στη χώρα τους, οι Ισπανοί αναρχικοί ήταν διάσπαρτοι σε όλο τον κόσμο.

Στις 28 Μαΐου 1926, στρατιωτικό πραξικόπημα ξέσπασε στην Πορτογαλία που ανάγκασε τους Πορτογάλους αναρχικούς να αναβάλουν το προγραμματισμένο συνέδριό τους και να το μεταφέρουν στη Βαλένθια, όπου έγινε κρυφά στις 25 Ιουλίου 1927.

Το συνέδριο αυτό παρακολούθησαν ο Francisco Nobrea do Quintal, γραμματέας της Πορτογαλικής Αναρχικής Ένωσης, ο Germinal de Sousa, γιος του συγγραφέα της πρότασης για τη συγκρότηση Ιβηρικής Αναρχικής Ομοσπονδίας, και ένας πρόσφυγας στην Ισπανία την εποχή εκείνη που ήταν διαθέσιμος για δράση. Από την αρχή, ήταν μέλος της νέας αναρχικής οργάνωσης και ένας από τους συμμετέχοντες, μαζί με άλλους Πορτογάλους συνέδρους, στην Εθνική Ολομέλεια των Περιφερειακών Επιτροπών που πραγματοποιήθηκε στη Μαδρίτη στις 30 και 31 Οκτωβρίου 1927. Αρκετοί αντιπροσώποι από την Αναρχική Ομοσπονδία Πορτογαλίας και εξόριστοι ήταν επίσης παρόντες στην πρώτη συνεδρίαση της FAI στις 31 Ιανουαρίου και την 1η Φεβρουαρίου, 1936.

Είναι, κατά τη γνώμη μου, πολύ σημαντικό για την ιστορική καταγραφή και για τους εαυτούς μας, να μπορούμε να θυμόμαστε αυτές τις αληθινές ιστορίες που μερικές φορές έχουν την τάση να ξεγλιστρούν από τη μνήμη μας.

*Το κείμενο δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα της γαλλικής Αναρχικής Ομοσπονδίας “Le Monde Libertaire”, τεύχος 934, 25 Νοέμβρη-1 Δεκέμβρη 1993”. Μετάφραση “[Ούτε Θεός-Ούτε Αφέντης](#)”, Νοέμβρης 2016

Διαβάστε επίσης:

[“We, The Anarchists”](#), a study of the FAI, 1927-1931 by Stuart Christie, The Meltzer Press.